

محمد بن عبد الله

40 HADITHE PËR ETIKËN E SJELLJES

Tiranë, 2025

Titulli: 40 Hadithe për etikën e sjelljes

**I përktheu nga arabishtja: Haxhi Shejkh
Vullnet MERJA**

I redaktoi: Prof. Dr. Hajri SHEHU

I korrektoi: Ma. Isra MERJA

Përkujdesja kompjuterike: Sabrie FEZA

Kopertina: Sabrie FEZA

Botoi: Shoqata "FLLADI" - Tiranë, 2025

DY FJALË

Me emrin e Allahut, të Gjithëmëshirshmit, Mëshirëplotit

Falënderimet i takojnë Allahut të Madhëruar. Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi Profetin Muhamed, mbi familjen e tij të pastër dhe mbi shokët e tij të zgjedhur!

I Dërguari i Allahut, vula e profetëve, Profeti Muhamed (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*), dhe Ehli Bejti i tij i pastër (*Paqja qoftë mbi ta!*), na kanë lënë një trashëgimi madhështore,-thëniet e tyre të bekuara, të

cilat përfshijnë gjithë jetën e njeriut. Nëse njeriu interesohet për ato thënie, i lexon, i kupton dhe i zbaton në jetën e tij të përditshme, do të arrijë në përfundimin bindës se ato i sigurojnë atij lumturinë në të dyja jetët.

Profeti Muhamed dhe Ehli Bejti i tij na nxisin që t'i mësojmë përmendsh hadithet e tyre, me qëllim që të bëhen pjesë e kulturës dhe e edukatës sonë dhe, kështu, të afrohemi tek Allahu i Madhëruar. Dhe kjo gjë ka shumë dobi për besimtarin në Jetën Tjetër.

Në një hadith të ardhur nga Imam Sadiku (*Paqja qoftë mbi të!*), thuhet: “Ai që mëson përmendsh dyzet hadithe, Allahu do ta

ringjallë në Ditën e Ringjalljes të ditur dhe jurist (fakih)".

Duke e çmuar fort këtë pasuri të trashëguar nga Profeti Muhamed dhe Ehli Bejti, shoqata "Flladi" ka përzgjedhur, tubuar dhe përkthyer në gjuhën shqipe **"40 HADITHE PËR ETIKËN E SJELLJES"**.

Allahu na mbarësoftë të gjithëve në ruajtjen dhe përhapjen e kësaj trashëgimie të vyer e të begatë të Profetit Muhamed dhe të familjes së tij të pastër!

Qendra "Nun" për Autorësi dhe Përkthim

ISLAMI, FE E KOMUNIKIMIT

Në ajetin 13 të sures “El Huxhurat” Allahu i Madhëruar thotë:

{يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتَقْوَاهُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ}

“O njerëz! Ne ju kemi krijuar prej një mashkulli dhe një femre dhe ju kemi bërë popuj e fise, që të njiheni me njëri-tjetrin. Më i nderuari ndër ju tek Allahu është ai që është më i devotshëm. Vërtet, Allahu është i Gjithëditur dhe njeh çdo gjë.”

Kjo është thirrje që njerëzit të komunikojnë me njëri-tjetrin, për të bashkëpunuar në ndërtimin e shoqërisë njerëzore. Duke i dhënë rëndësi këtij aspekti, Islami ka përcaktuar sjelljet dhe etikën që kanë të bëjnë me komunikimin me të tjerët si, për shembull: etikën e të folurit dhe e dialogut, etikën e dëgjimit, etj.

Përcaktimi i etikave të veçanta për komunikimin ndihmon që jeta e myslimanit të jetë më e lartë në nivel, si dhe e mbron atë nga dëmet që mund të shkaktohen për shkak të mosrespektimit të ndonjë etike të komunikimit.

Kur'ani i Shenjtë na udhëzon për etikën e uljes së zërit gjatë bisedës me të

tjerët. Allahu i Lartësuar thotë: “Dhe ji i matur në ecjen tënde dhe mos e ngri zërin tënd; sepse zërat më të shëmtuar janë zërat e gomarëve!” (Sure “Lukman” 19].

Komunikimi dhe njohja mes njerëzve janë natyrë e lindur te njeriu. Njeriu nuk mund t'i përmbushë nevojat dhe interesat e tij duke qëndruar i izoluar nga të tjerët. Njeriu shtyhet nga natyra dhe nevoja për të komunikuar me vëllanë e tij njeri. Islami është feja e natyrshmërisë (*fitretu*). Islami e ka bërë komunikimin detyrë për myslimanin. Allahu i Lartësuar thotë: **“Dhe flisni mirë me njerëzit!”** (Sure “El Bekare”, ajeti 83), pra është e domosdoshme të ketë komunikim me të tjerët.

Dhe: “Pasha kohën! Njeriu është me të vërtetë në humbje, përveç atyre që besojnë dhe bëjnë vepra të mira, dhe këshillohen për të vërtetën dhe këshillohen për durimin”. (Sure “El Asr”).

Këshillimi për të vërtetën dhe për durim është kulmi i komunikimit shoqëror dhe themeli i tij. Kjo sure tregon qëllimin më të lartë të komunikimit shoqëror: shpëtimin nga çdo humbje dhe arritjen e suksesit në këtë botë dhe në Botën Tjetër.

Sikur i Dërguari i Allahut (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*) të qëndronte në shtëpinë e tij dhe të mos i takonte njerëzit, kjo mirësi e madhe-Mesazhi islam nuk do të kishte mbërritur tek ta. Por Profeti shkante tek ta, takohej

me haxhinjtë gjatë haxhit, u sillte atyre udhëzimin dhe dritën, kujdesej për ta, i dhimbseshin ata etj. Pa komunikim mes njerëzve nuk përhapet as e mira, as dija, dhe as nuk ndërtohet vendi.

Kur'ani i Shenjtë dhe Synneti i bekuar janë të mbushur me udhëzime që na nxisin për të folur mirë, për të përdorur një gjuhë të bukur, dhe për të zgjedhur fjalën e mirë që ndreq dhe nuk prish. Dhe të gjitha këto për të fituar kënaqësinë e Allahut.

Islami ka vendosur rregulla të qarta për komunikimin; ndër to janë:

1. Fjala e mirë: Profeti Muhamed
(Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi

familjen e tij!) ka thënë: “Fjala e mirë është sadaka (lëmoshë)”

2. E vërteta në të folur: Allahu i Lartësuar thotë: **“O ju që keni besuat! Kijeni frikë Allahun dhe jini me të vërtetët.”** (Sure “Teube”, ajeti 119).

3. Butësia dhe mirësia: Allahu i Lartësuar thotë: **“Në saje të mëshirës së Allahut ti ishe i butë me ta. E, sikur të ishe i vrazhdë dhe i ashpër në zemër, ata do të ishin larguar prej teje.”** [Ali Imran: 159].

Ai që u kthehet burimeve të Islamit, Kur’anit të Shenjtë dhe Haditheve të ndritura të Profetit Muhamed (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*), e kupton qartë se shumë nga porositë,

detyrimet dhe ligjet islame synojnë të largojnë pengesat mes individëve, mes njeriut dhe vëllait të tij njeri.

Prandaj, Islami na fton te shoqëria e dashurisë, komunikimit, bashkëpunimit, vëllazërisë dhe solidarësisë, te shoqëria pa barriera psikologjike e shoqërore mes pjesëtarëve të saj, te shoqëria e lidhur nga brenda. Dhe vetëm atëherë ajo mund të jetë shembull i fjalës së Allahut: **“Dhe kapuni fort pas litarit të Allahut të gjithë së bashku!”** (Sure “Ali Imran”, ajeti 103).

Profeti Muhamed (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*) ka thënë: *“Shembulli i besimtarëve në dashurinë, mëshirën dhe dhembshurinë e tyre ndaj njëritjetrit është si trupi i vetëm; kur dhemb një*

pjesë, reagon i gjithë trupi me pagjumësi dhe ethe.”¹

Libërthi **“40 HADITHE PËR ETIKËN E SJELLJES”** na thotë se si duhet jetë myslimani.

Haxhi Shejkh Vullnet Merja

¹ Mizanu’l-Hikme, nga Shejh Muhamed Rejshehri, vëllimi 4, faqe 2837.

40 HADITHE PËR ETIKËN E SJELLJES

Hadithi 1

Përpyjekja për bashkëpunim

Është transmetuar nga imam Sadiku (Paqja qoftë mbi të!) se ka thënë: “Është e detyrueshme për myslimanët që të përpiqen në ndërtimin e marrëdhënieve mes tyre, të bashkëpunojnë me njëri-tjetrin dhe ta ndihmojnë njëri-tjetrin me dashuri, të përkrahin ata që kanë nevojë dhe të tregojnë dhembshuri për njëri-tjetrin, derisa të bëheni ashtu siç ju urdhëroi Zoti juaj, të mëshironi njëri-tjetrin, të keni dhembshuri për njëri-tjetrin dhe të jeni të shqetësuar për atë që është

humbur nga jeta e tjetrit, ashtu siç ishin Ensarët në kohën e Profetit të Allahut (Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!).”²

عن أبي عبد الله عليه السلام قال: "يحقّ على المسلمين الاجتهاد في التواصل، والتعاون على التعاطف، والمواساة لأهل الحاجة، وتعاطف بعضهم على بعض، حتى تكونوا كما أمركم الله عزّ وجلّ رجاء بينهم متراحمين مغتئين لما غاب عنكم من أمرهم، على ما مضى عليه معشر الأنصار على عهد رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم."

² "Xhami'u Ehadithi Esh Shiati", i Sejdi El Buruxherdij, vëll. 15, f. 528.

Hadithi 2

Vëllezër të devotshëm

Është transmetuar se imam Sadiku (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *“Bashkëpunoni, ndihmoni njëri-tjetrin, tregoni dhembshuri dhe bëhuni vëllezër të devotshëm, ashtu siç ju urdhëroi Zoti juaj!”*³

عن أبي عبد الله عليه السلام قال: "تواصلوا، وتباؤوا، وتراحموا، وكونوا إخوة بررة كما أمركم الله."

³ "Xhami'u Ehadithi Esh Shiati", i Sejid El Buruxherdij, vëll. 15, f. 528.

Hadithi 3

Është transmetuar nga Shuajbi: E kam dëgjuar imam Sadikun (*Paqja qoftë mbi të!*) që u thoshte shokëve të tij: *“Kijeni frikë Allahun dhe bëhuni vëllezër të devotshëm, të dashur për Allahun, të lidhur me njëri-tjetrin, të dhembshur, vizitoni njëri-tjetrin, takohuni, kujtoni çështjen tonë dhe ringjalleni atë.”*⁴

عن شعيب قال سمعت أبا عبد الله عليه السلام يقول لأصحابه: "اتقوا الله، وكونوا إخوةً بررةً محتاتين في الله، متواصلين متراحين، تزاوؤوا، وتلاقوا، وتذاكروا أمرنا وأحيوه."

⁴ “Xhami’u Ehadithi Esh Shiatî”, i Sejid El Buruxherdij, vëll. 15, f. 528.

Hadithi 4

Shoqërimi i mirë

Është transmetuar se Ammar ibn Meruan ka thënë: *“Më këshilloi Ebu Abdullahu, imam Sadiku (Paqja qoftë mbi të!) dhe më tha: “Të këshilloj të kesh frikë Allahun, të kryesh amanetet, të thuash të vërtetën dhe të kesh shoqëri të mirë me ata që të rrethojnë. Dhe nuk ka fuqi tjetër, përveç Allahut.””*⁵

عن عمار بن مروان قال: أوصاني أبو عبد الله عليه السلام فقال: "أوصيك بتقوى الله وأداء الأمانة وصدق الحديث، وحسن الصحبة لمن صحبت، ولا قوة إلا بالله."

⁵ “Uesailu Esh Shianti”, i autorit El Hurr El ‘Amilij, vëll. 12, f. 11.

Hadithi 5

Është transmetuar se Prijësi i besimtarëve, imam Aliu (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë: *“Bashkohuni me njerëzit në atë mënyrë që, kur të vdisni, ata të qajnë për ju, dhe kur të mungoni, ata të mërzhiten për ju.”*⁶

عن أمير المؤمنين عليه السلام أنه قال: "خالطوا الناس مخالطةً إن متم معها بكوا عليكم، وإن غبتم حنّوا إليكم."

⁶ "Uesailu Esh Shiati", i autorit El Hurr El 'Amilij, vëll. 12, f. 12-13.

Hadithi 6

Fytyra e qeshur

Është transmetuar nga El Fudejl se imam Bakiri ose/dhe imam Sadiku (Paqja qoftë mbi ta!) ka thënë: *“Veprat e mira dhe fytyra e qeshur sjellin dashuri dhe të çojnë në Xhenet, ndërsa koprracia dhe fytyra e vrazhdë të largojnë nga Zoti dhe të çojnë në Zjarr.”*⁷

عن الفضيل قال: قال عليه السلام: صنائع المعروف وحسن البشر يكسبان المحبة، ويدخلان الجنة، والبخل وعبوس الوجه يبعدان من الله ويدخلان النار.

⁷ “Uesailu Esh Shiati”, i autorit El Hurr El ‘Amilij, vëll. 12, f. 160.

Hadithi 7

Është transmetuar se Ibn Mahbub ka thënë: ‘E pyeta imam Sadikun (*Paqja qoftë mbi të!*) se cili është kufiri i moralit të mirë? Ai tha: *“Të kesh qëndrim të butë, të kesh fjalë të ëmbla dhe të takosh vëllain tënd me një fytyrë të qeshur.”*⁸

عن ابن محبوب، عن بعض أصحابه عن أبي عبد الله عليه السلام قال: قلت ما حدّ حسن الخلق؟ قال: "تلين جناحك، وتطيب كلامك، وتلقى أخاك ببشر حسن."

⁸ “Uesailu Esh Shiati”, i autorit El Hurr El ‘Amilij, vëll. 12, f. 161.

Hadithi 8

Është transmetuar se El Hasan ibn El Husein ka thënë: *“E kam dëgjuar Ebu Abdullahun (Paqja qoftë mbi të!) që thoshte: ‘Profeti (Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!) ka thënë: “O fisi i Abdul Muttalibit! Ju nuk mund t’u jepni njerëzve pasuri, por takojini ata me fytyrë të qeshur dhe me sjellje të mirë!””*⁹

عن الحسن ابن الحسين قال: سمعت أبا عبد الله عليه السلام يقول: "قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: يا بني عبد المطلب إكم لن تسعوا الناس بأموالكم فالقوهم بطلاقة الوجه وحسن البشر."

⁹ “Uesailu Esh Shiati”, i autorit El Hurr El ‘Amilij, vëll. 12, f. 160.

Hadithi 9

Buzëqeshi vëllait tënd besimtar

Është transmetuar se imam Rizai (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: “... Dhe kujt do që i buzëqesh vëllait të tij besimtar, Allahu ia shkruan një vepër të mirë, dhe kujt do që Allahu ia shkruan një vepër të mirë, nuk do ta dënojë.”¹⁰

عن الرضا عليه السلام: "... ومن تبسم في وجه أخيه المؤمن كتب الله له حسنة، ومن كتب الله له حسنة لم يعذبه."

¹⁰ “El Mehexhxhetul Bejdau”, f. 52, hadithi 1.

Hadithi 10

Është transmetuar se imam Sadiku (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: “Kushdo që ia heq një fije pluhuri (papastërti) në fytyrë vëllait të tij besimtar, Allahu i shkruan atij dhjetë vepra të mira. Dhe kushdo që i buzëqesh vëllait të tij, atij i shkruhet një vepër e mirë.”¹¹

عن أبي عبد الله عليه السلام قال: "من أخذ من وجه أخيه المؤمن قذاة 2 كتب الله عز وجل له عشر حسنات، ومن تبسم في وجه أخيه كانت له حسنة."

¹¹ “El Kafij”, i Shejkh Kulejnit, vëll. 2, f. 205-206.

Hadithi 11

Imam Ebu Hasan Riza (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: “Këdo që pi nga uji i mbetur i vëllait të tij besimtar me qëllim përulësie, Allahu, pa dyshim, do ta futë atë në Xhenet. Kujtdo që i buzëqesh vëllait të tij besimtar, Allahu do t’ia shkruajë një vepër të mirë dhe kujtdo që Allahu ia shkruan një vepër të mirë, nuk do ta dënojë.”¹²

قال أبو الحسن الرضا عليه السلام: "من شرب من سؤر أخيه المؤمن يريد بذلك التواضع أدخله الله الجنة البتة، ومن تبسم في وجه أخيه المؤمن كتب الله له حسنة، ومن كتب الله له حسنة لم يعدبه."

¹² “Misdakatul Ikhuhan” (në persisht), i Shejkh Sadukut, f. 52.

Hadithi 12

Është transmetuar nga Xhabir ibn Jezid se imam Bakiri (*Paqja qoftë mbi të!*), ka thënë: *“Buzëqeshja e një njeriu prërpara vëllait të tij është një vepër e mirë... Allahu nuk është adhuruar me asgjë që është më e dashur për Të, sesa futja e gëzimit në zemrën e një besimtari.”*¹³

عن جابر بن يزيد عن أبي جعفر عليه السلام، قال: "تبسم الرجل في وجه أخيه حسنة... وما عبد الله بشيء أحب إليه من إدخال السرور على المؤمن."

¹³ “Misdakatul Ikhuun” (në persisht), i Shejkh Sadukut, f. 52.

Hadithi 13

Është transmetuar se imam Bakiri (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *“I erdhi një burrë të Dërguarit të Allahut (Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!) dhe i tha: ‘O i Dërguari i Allahut, më këshillo!’ Ndër ato që e këshilloi, ishte edhe: ‘Takohu me vëllanë tënd me fytyrë të qeshur dhe të përzemërt!’”*¹⁴

عن أبي جعفر عليه السلام قال: "أتى رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم رجل فقال يا رسول الله أوصني فكان فيما أوصاه أن قال: إلق أخاك بوجهٍ منبسط."

¹⁴ “Xhami’u Ehadithi Esh Shiati”, i Sejid El Buruxherdij, vëll. 15, f. 524.

Hadithi 14

Është transmetuar se imam Sadiku (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: “Ai që përshëndet i pari me përshëndetjen (selamin), është më i afërt tek Allahun dhe tek i Dërguarin i Tij.”¹⁵

عن أبي عبد الله عليه السلام قال: "البادئ بالسلام أولى بالله ورسوله."

¹⁵ “Uesailu Esh Shiati”, i autorit El Hurr El ‘Amilij, vëll. 12, f. 55.

Hadithi 15

Është transmetuar se imam Aliu (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: “Përshëndetja (selami) ka shtatëdhjetë të mira; gjashtëdhjetë e nëntë prej tyre janë për atë që e thotë i pari, dhe vetëm një për atë që e kthen përshëndetjen (selamin).”¹⁶

عن أمير المؤمنين عليه السلام قال: "السلام سبعون حسنة تسعة وستون حسنة للمبتدي وواحدة للراة."

¹⁶ “Biharul Enuar”, i eruditit El Mexhlisij, vëll. 73, f. 11.

Hadithi 16

I Dërguari i Allahut (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*) ka thënë: *“Përshëndetni me Selam!, përpara se të flisni me dikë. Atij, që nuk të përshëndet me Selam!, mos i kthe përgjigje!”*¹⁷

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: "ابدؤوا بالسلام قبل الكلام، فمن بدأ بالكلام قبل السلام فلا تجيبوه."

¹⁷ "Uesailu Esh Shiati", i autorit El Hurr El 'Amilij, vëll. 12, f. 56.

Hadithi 17

Është transmetuar se imam Ali ibn Husejni (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë:

*"Virtyte të besimtarit janë: të shpenzojë sipas mundësisë kur ka pak, të jetë i bujar kur ka mundësi të bollshme, të jetë i drejtë me njerëzit, dhe t'i përshëndesë ata i pari me Selam."*¹⁸

عن علي بن الحسين عليهما السلام قال: "من أخلاق المؤمن الإتيان على قدر الإقتار، والتوسع على قدر التوسع، وإنصاف الناس، وابتدأه إياهم بالسلام عليهم."

¹⁸ "Uesailu Esh Shiatî", i autorit El Hurr El 'Amilij, vëll. 12, f. 55-56.

Hadithi 18

Është transmetuar se i Dërguari i Allahut (*Paqja e bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!*) ka thënë: “Kur ndonjëri prej jush takon vëllain e tij, le ta përshëndesë dhe le t’i japë dorën, sepse Allahu i nderoi me këtë (me selamin) edhe melekët. Prandaj edhe ju veproni siç veprojnë melekët.”¹⁹

عن رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: "إذا لقي أحدكم أخاه فليصافحه وليسلم عليه، فإن الله أكرم بذلك الملائكة فاصنعوا بصنع الملائكة."

¹⁹ “El Mehexhxhetul Bejdau”, f. 52, hadithi 2.

Hadithi 19

Is'hak ibn Ammar transmeton se imam Sadiku (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë: "...Kur një besimtar takon vëllain e tij dhe i jep dorën, Allahu sheh drejt tyre dhe derisa të ndahen mëkatet bien nga fytyrat e tyre, ashtu siç i hedh era e fortë gjethet nga pemët."²⁰

عن إسحاق بن عمار قال: قال أبو عبد الله عليه السلام: "إنَّ الله عز وجل لا يقدر أحد قدره، وكذلك لا يقدر قدر نيته، وكذلك لا يقدر قدر المؤمن، إنه ليلقى أخاه فيصالحه فينظر الله إليهما والذنوب تتحات عن وجوههما حتى يفترقا، كما تتحات الريح الشديدة الورق عن الشجر."

²⁰ "El Kafij", i Shejkh Kulejnit, vëll. 2, f. 183.

Hadithi 20

Fjala e butë

Është transmetuar nga imam Sadiku (Paqja qoftë mbi të!) se i Dërguari i Allahut (Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!) ka thënë: “Kushdo që e nderon vëllain e tij mysliman me një fjalë të butë dhe ia lehtëson nga brengën, do të mbetet gjithmonë nën hijen e Allahut dhe mëshira e Tij do të jetë mbi të për aq kohë sa të jetë në atë gjendje.”²¹

عن أبي عبد الله عليه السلام قال: قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: "من أكرم أخاه المسلم بكلمة يلفظها بها وفرج عنه كربته لم يزل في ظلّ الله الممدود عليه الرحمة ما كان في ذلك".

²¹ “El Kafij”, i Shejkh Kulejnit, vëll. 2, f. 206.

Hadithi 21

Nga Zejd ibn Erkam transmetohet se i Dërguari i Allahut (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*) ka thënë: “Atij rob i të ymetit tim që sillet me butësi me vëllain të tij në fe, Allahu do të vendosë për të shërbyes nga shërbyesit e Xhenetit.”²²

عن زيد بن أرقم، قال: قال: رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: "ما في أمتي عبد ألطف أخاً له في الله بشيء من لطف إلا أخدمه الله من خدم الجنة."

²² “Misdakatul Ikhuun” (në persisht), i Shejkh Sadukut, f. 78.

Hadithi 22

Vizitohuni dhe përqafohuni

Është transmetuar se imam Bakiri dhe imam Sadiku (Paqja qoftë mbi ta!) kanë thënë: *“Çdo besimtari, që del për të vizituar vëllain e tij, duke njohur të drejtën e tij, për çdo hap Allahu i shkruan një vepër të mirë, i fshin një mëkat dhe i ngre një shkallë. Kur troket në derë, hapen për të dyert e qiellit; kur takohet dhe jep dorën dhe përqafohen, Allahu drejtohet nga ata me fytyrën e Tij dhe pastaj mburret me ta para melekëve: ‘Shikojini robtë e Mi! U vizituan dhe u deshën për hirin*

*Tim. Është detyrim për Mua të mos i dënoj me
Zjarr pas këtij veprimi.”²³*

خرج إلى أخيه يزوره عارفاً بحقه كتب الله له بكل خطوة حسنة ومحيت عنه سيئة، ورفعت
له درجة، فإذا طرق الباب فتحت له أبواب السماء فإذا التقيا وتصالحا وتعانقا أقبل الله عليهما
بوجهه، ثم باهى بهما الملائكة فيقول: انظروا إلى عبديّ تراورا وتحابا في حقّ عليّ أن لا أعذبهما
بالنار بعد ذلك الموقف...”

²³ “Uesailu Esh Shiati”, i autorit El Hurr El ‘Amilij,
vëll. 12, f. 231.

Hadithi 23

Në testamentin e tij për të birin, imamin Hasanin, imam Aliu (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë: *“Shtoji përpjekjet për t’u lidhur me vëllain tënd, kur ai i shkëput lidhjet me ty.”*²⁴

عن الإمام علي في وصيته لولده الإمام الحسن عليها السلام : "احمل نفسك من أخيك عند صومه على الصلاة."

²⁴ “Nehxhul Belaga”, Letra nr. 31.

Hadithi 24

Është transmetuar se imam Aliu (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *“Bindju vëllait tend, edhe nëse ai nuk të bindet ty! Mbaji lidhjet me të, edhe nëse ai i shkëput lidhjet me ty.”*²⁵

عن الإمام عليّ في وصيّته لولده الإمام الحسن عليها السلام : "احمل نفسك من أخيك عند صرمة على الصلاة."

²⁵ “Biharul Anuar”, i eruditit El Mexhlisij, vëll. 71, f. 166.

Hadithi 25

Në testamentin e imam Aliut për të birin,
imam Hasanin (Paqja qoftë mbi ta) thuhet:
*“Kur të sillet vëllai yt me ftohtësi, ti bëhu i butë
dhe afrohu me dashamirësi.”*²⁶

في وصية الإمام لولده الإمام الحسن عليها السلام : "احمل نفسك من أخيك عند صدوده
على اللطف والمقاربة."

²⁶ “Nehxhul Belaga”, Letra nr. 31.

Hadithi 26

Në testamentin për birin e tij, imam Hasanin, (*Paqja qoftë mbi të!*) imam Aliu ka thënë: “Kur vëllai yt të tregohet i ftohtë dhe i ngurtë, ti tregohu bujar ndaj tij.”²⁷

عن الإمام علي في وصيته لولده الإمام الحسن عليها السلام : "احمل نفسك من أخيك عند جموده على البذل."

²⁷ “Nehxhul Belaga”, Letra nr. 31.

Hadithi 27

Është transmetuar nga imam Sadiku (Paqja qoftë mbi të!) se Profeti Muhamed (Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!) ka thënë “Shkëmbeni dhurata, që të duheni me njëri-tjetrin; shkëmbeni dhurata, sepse ato largojnë urrejtjen!”²⁸

عن أبي عبد الله عليه السلام قال: قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: "تهادوا تحابوا، تهادوا فإبها تذهب بالضغائن."

²⁸ “El Kafij”, i Shejkh Kulejnit, vëll. 5, f. 144.

Hadithi 28

Është transmetuar se Profeti Muhamed (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*) ka thënë: “Është nderim për vëllain mysliman kur ia pranon dhuratën dhe edhe ti I dhuron atë që ke, pa e ngarkuar veten me diçka të vështirë.”²⁹

عن رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم قال: "من تكرمه الرجل لأخيه المسلم أن يقبل تحفته، وأن يتحفه بما عنده ولا يتكلف له شيئاً."

²⁹ “El Kafij”, i Shejkh Kulejnit, vëll. 5, f. 144.

Hadithi 29

Është transmetuar se imam Sadiku (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: “Kur dy besimtarë përqafohen, i mbulon mëshira. Nëse përqafohen me sinqeritet, pa ndonjë qëllim tjetër, përveç kënaqësisë së Allahut dhe jo për përfitime materiale në këtë jetë, atyre u thuhet: Të dy ju jeni të falur, filloni nga e para (hapni faqe të re në jetën tuaj).”³⁰

عن الإمام الصادق عليه السلام قال: "إِنَّ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا اعْتَنَقُوا غَمْرَتَهَا الرَّحْمَةَ، فَإِذَا التَزَمَا لَا يَرِيدَانِ بِذَلِكَ إِلَّا وَجْهَ اللَّهِ وَلَا يَرِيدَانِ غَرَضاً مِنْ أَغْرَاضِ الدُّنْيَا قَبِيلَ لَهَا مَغْفُوراً لَكُمَا فَاسْتَأْنَفَا."

³⁰ “El Kafij”, i Shejkh Kulejnit, vëll. 2, f. 184.

Hadithi 30

Është transmetuar se imam Sadiku (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *“Kush i jep një besimtari një kafshatë të ëmbël, Allahu do t’ia largojë hidhësinë e Ditës së Gjykimit.”*³¹

عن الصادق عليه السلام: "من لقم مؤمناً لقمة حلاوة صرف الله عنه مرارة يوم القيامة."

³¹ “El Mehaxhxhetul Bejdhai”, f. 46, hadithi nr. 1.

Hadithi 31

Si të sillemi me vëllezërit besimtarë

A- Të thuash “Jerhamekellah” kur vëllai besimtar teshtin:

Është transmetuar nga Dauud ibn Hafs se ka thënë: Ishim tek Imam Sadiku (*Paqja qoftë mbi të!*), kur ai teshtiu dhe kur ne deshëm t'i thoshim “jerhamekellah, Allahu të mëshiroftë”), ai tha: “A nuk po thoni “jerhamekellah, (Allahu të mëshiroftë)”? Më pas imami tha: Vërtet, janë katër të drejta që besimtari i ka ndaj vëllait të tij: kur ai teshtin, t'i thuhet “jerhamekellah”, (Allahu të mëshiroftë)”; kur ai të fton, t'i përgjigjesh ftesës

së tij; kur ai sëmuret, ta vizitosh; kur të vdesë, ta përcjellësh në varrim.”³²

عن داود بن حفص قال: كُتِبَ عند أبي عبد الله عليه السلام إذا عطس فهِمَّمْنَا أَنْ نَسْمُوهُ، فقال: "أَلَا سَمِعْتُمْ؟ إِنَّ مِنْ حَقِّ الْمُؤْمِنِ عَلَى أَخِيهِ أَرْبَعُ خِصَالٍ: إِذَا عَطَسَ أَنْ يَسْمُوهُ، وَإِذَا دَعَا أَنْ يُجِيبَهُ، وَإِذَا مَرَضَ أَنْ يَعُودَهُ، وَإِذَا تَوَفَّى شَيْعَ جَنَازَتِهِ."

³² "Uesailu Esh Shiati", i Shejkh Hurrul Amilij, vëll. 12, f. 209.

Hadithi 32

B- Tregoji që e do:

Është transmetuar se imam Sadiku (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: “Kur ta duash një njeri, tregoja këtë, sepse kjo e forcon dashurinë mes jush!”³³

عن أبي عبد الله عليه السلام قال: "إذا أحببت رجلاً فأخبره بذلك فإنه أثبت للمودة بينكم."

³³ “Uesailu Esh Shiati”, i Shejkh Hurrul Amilij, vëll. 12, f. 54.

Hadithi 33

C- Putheni në vendin e dritës (në ballë):

Është transmetuar nga imam Sadiku (*Paqja qoftë mbi të!*) se ka thënë: “Ju keni një dritë, me të cilën njiheni në këtë botë. Kur ndonjëri nga ju e takon vëllain e tij, e puth në vendin e dritës, në ballin e tij.”³⁴

عن أبي عبد الله عليه السلام قال: "إنَّ لكم لنوراً تعرفون به في الدنيا، حتى أنَّ أحدكم إذا لقي أخاه قتله في موضع النور من جبهته."

³⁴ “El Kafij”, i Shejkh Kulejnit, vëll. 2, f. 185.

Hadithi 34

Ç- Thirre me emrin që ai e do më shumë:

Es Sekunij ka transmetuar se imam Sadiku (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë: I Dërguari i Allahut (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*) ka thënë: “Tri gjëra e pastrojnë (e forcojnë) dashurinë e njeriut për vëllain e tij mysliman: ta takojë me buzëqeshje kur e sheh; t’i lëshojë vend në një

tubim kur ulet; ta thërrasë me emrin që ai e do më shumë.”³⁵

عن السكوني عن أبي عبد الله عليه السلام قال: "قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم ثلاث يُصِفَن ودَّ المرء لأخيه المسلم: يلقاه بالبشر إذا لقيته، ويوسع له في المجلس إذا جلس إليه، ويدعوه بأحب الأسماء إليه."

³⁵ "Xhami' u Ehadithi Esh Shiati", i Sejid El Buruxherdij, vëll. 15, f. 522-523.

Hadithi 35

D- Fale gabimin e tij:

Është transmetuar se Prijësi i besimtarëve, imam Aliu (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë: *"Më i keqi nga vëllezërit e tu është ai që të detyron të jesh i kujdesshëm ndaj tij (të sillesh me diplomaci), dhe të shtyn të kërkoshe falje."*³⁶

عن أمير المؤمنين عليه السلام: "شَرُّ إِخْوَانِكَ مَنْ أَحْجَاكَ إِلَى مَدَارَةٍ، وَأَلْجَأَكَ إِلَى اعْتِذَارٍ."

³⁶ "Ujunul Hikemi uel Meuaidhi, i autorit El Uasitij, f. 294.

Hadithi 36

Dh – Pranoje justifikimin:

Prijësi i besimtarëve, imam Aliu (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë: “*Pranoje justifikimin e vëllait tënd. E nëse nuk ka ndonjë justifikim, E nëse nuk ka ndonjë justifikim, atëherë përpiqu t'i gjesh një. Mos qorto shumë, sepse qortimi i tepërt sjell urrejtje.*”³⁷

يقول أمير المؤمنين عليه السلام: "واقبل عذر أخيك. فإن لم يكن له عذر فالتمس له عذراً، ولا تكثرن العتاب فإنه يورث الضغينة."

³⁷ “Tuhafel ‘Ukuli”, i autorit El Harranij, f. 79.

Hadithi 37

E- Dëshiroji atij atë që dëshiron për veten:

Sipas një transmetimi nga Muhammed ibn Muslim, thuhet: Më erdhi një njeri nga malësia dhe hyra me të tek imam Sadiku (*Paqja qoftë mbi të!*). Kur po largohej, i tha Imamit: “Më jep një këshillë.” Imami (*Paqja qoftë mbi të!*) i tha: “Të këshilloj të jesh i përkushtuar ndaj Allahut dhe të sillesh mirë me vëllain tënd mysliman; dëshiroji atij atë që dëshiron për veten tënde dhe urre për të atë që urren për veten tënde!”³⁸

³⁸ “El Emalij”, i Shejkh Et Tusij, f. 393.

ورد في الخبر عن محمد بن مسلم أنه قال: أتاني رجل من أهل الجبل فدخلت معه على أبي عبد الله عليه السلام فقال له عند الوداع: أوصني فقال عليه السلام: "أوصيك بتقوى الله ويز أخيك المسلم وأحب له ما تحب لنفسك وأكره له ما تكره لنفسك."

Hadithi 38

Ë- Mos e shkel premtimin që i jep:

Është transmetuar se imam Sadiku (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë *“Besimtari është vëlla i besimtarit; ai është syri dhe udhërrëfyesi i tij; nuk e tradhton, nuk i bën padrejtësi, nuk e mashtron dhe nuk e shkel premtimin që i ka dhënë.”*³⁹

عن الإمام الصادق عليه السلام: "المؤمن أخو المؤمن، عينه ودليله، لا يخونه، ولا يظلمه، ولا يغشاه، ولا يعده عدة فيخلفه."

³⁹ "Mizanul Hikmeti", i autorit Muhammed Er Rejshehri, vëll. 1, f. 38.

Hadithi 39

I- Mos përgojo pas prishjes së marrëdhënieve me tjetrin:

Është transmetuar se imam Aliu (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë: “Mos e përgojo vëllain tënd pas prishjes së marrëdhënieve me të, sepse kështu i mbyll rrugën e kthimit drejt teje! Ndoshta, përvojat e jetës do ta kthejnë atë përsëri tek ti.”⁴⁰

عن الإمام علي عليه السلام: "لا تتبع أخاك بعد القطيعة وقيعةً فيه، فيسدّ عليه طريق الرجوع إليك، فلعن التجارب تردّه عليك."

⁴⁰ “Mizanul Hikmeti”, i autorit Muhammed Er Rejshehri, vëll. 1, f. 42.

Hadithi 40

Prej virtyteve të imam Rizait (*Paqja qoftë mbi të!*):

Ibrahimi, biri i Abbasit, ka thënë:
“Nuk e kam parë kurrë imam Rizain (Paqja qoftë mbi të!) të sillet ashpër me dikë, as me një fjalë të vetme. Nuk e kam parë asnjëherë ta ndërpresë dikë gjatë bisedës, por e linte të mbaronte fjalën. Nuk ka refuzuar asnjë kërkesë, që kishte mundësi ta plotësonte. Nuk i ka zgjatur kurrë këmbët përpara ndonjë personi, me të cilin rrinte, dhe nuk është mbështetur asnjëherë në praninë e tij. Nuk e kam dëgjuar kurrë të shajë ndonjë nga shërbëtorët e tij apo miqtë e tij. Nuk e kam parë kurrë të pështyjë.

*Nuk e kam parë asnjëherë të qeshë me zë të lartë;
buzëqeshja ishte mënyra e vetme e të qeshurit të
tij.”⁴¹*

عن إبراهيم بن العباس قال: "ما رأيت الرضا عليه السلام جفا أحداً بكلمة قطّ، ولا رأيتَه قطع على أحدٍ كلامه حتّى يفرغ منه، وما ردّ أحداً عن حاجة يقدر عليها، ولا مدّ رجله بين يديّ جليبيّ له قطّ، ولا اتكأ بين يديّ جليبيّ له قطّ، ولا رأيتَه شتم أحداً من مواليه ومماليكه قطّ، ولا رأيتَه تغلّ قطّ، ولا رأيتَه تقهقه في ضحكته قطّ، بل كان ضحكته التبتّم."

⁴¹ "Uesailu Esh Shiatî", i Shejkh Hurul Amilij, vëll. 12, f. 209.

اسم الكتاب: اربعون حديثاً عن أدب التواصل

ترجمة الأحادي : الشيخ ولنت (عباس) مريا

التصحيح الادبي: پروفيسور خيرى شهو

التصحيح اللغوى: اسرا مريا

الإخراج النهائي: صبريه فزا

الغلاف: صبريه فزا

الناشر: جمعيت نسيم

تيرانا: 2025